

नि. B. S. 10, 2. Vgl. H. c. 1, wo vielleicht सुखे st. सुतत zu lesen ist.

सुखेन n. unter den Bezeichnungen für Wasser Naigh. 1, 12.

सुखेभ्यः adj. leicht aufzuregen: श्रद्धापगाः, स्त्रियः Spr. (II) 7383.

सुखम् adj. (f. स्त्री) VS. 1, 27 aus guter Erde (त्मा) bestehend nach Mahab. An सुखा liesse sich denken, weniger an सूक्ष्म, da dieses erst spät vorkommt.

सुखं (6. सु + 2. ख) Çant. 1, 6. 1) adj. (f. स्त्री) a) in der alten Sprache nur vom Wagen, der gut gebohrte Naben (ख Loch der Nabe) hat, also so v. a. leicht laufend (vgl. εὐτροχος bei Homer) RV. 1, 20, 3. 49, 2. 120, 11. स्थिरं रथं सुखमिन्द्रायि तिष्ठ 3, 35, 4. 41, 9. 5, 5, 8. 60, 2. 63, 5. अथो वोळ्ळा सुखं रथमिच्छति 9, 112, 4. 10, 75, 9. सुखो रथं इव वर्तताम् AV. 5, 14, 5. 13. 8, 1, 6. 13, 1, 24. Einschiebung nach Vāṇ. 10. superl. RV. 1, 13, 4. 16, 2. — b) angenehm, lind, behaglich: (मेषजम्) सुखं (सुगं TS. und sonst) मेषाय मेघे VS. 3, 59. चित्रा शिवा स्वाति: सुखो मे अस्तु AV. 19, 7, 3. Sitz, Lager Çat. Br. 11, 5, 7, 4. MBh. 3, 10036. R. 2, 42, 15. 51, 2 (48, 2 Gorr.). 55, 15. 86, 3. Spr. (II) 4772, v. l. स्थान MBh. 13, 1885 (wir lesen सुखं). पुरी R. 2, 51, 16 (48, 16 Gorr.). निवास 54, 31. Wind 44, 9. Ragh. 3, 14. Mārk. P. 59, 20. स्पर्श Spr. (II) 3420. सुखां पृष्ठा च शर्वरीम् MBh. 12, 1916. R. 2, 89, 8 (97, 13 Gorr.). दिवसा: 3, 22, 10. प्रदोषा: R. 6, 2. अतिमुखे काले R. 2, 63, 19. ईरा धनस्य न सुखा Spr. (II) 1156. एते मम सुखा: सौम्या मृगा: सर्वे प्रदन्तिणा: R. 3, 78, 12. किं स्यात्सुखतरं ततः 30, 16 (14 Schl.). पालने न च ते (अर्थाः) सुखा: so v. a. leicht zu hüten Spr. (II) 2630. अयोसि लब्धमसुखानि विनास्तरयि: Kā. 5, 49. in comp. mit seinem subst.: सुखलेपे सुच. 2, 346, 10. योगनिद्रा Kām. Ntris. 15, 44. सुखानिल adj. (काल) R. 3, 79, 3. शीतलामाकृता (रात्रि) MBh. 5, 6007. Am Ende eines comp.; voran geht a) was die angenehme Empfindung u. s. w. hat P. 2, 1, 36. das vorangehende Wort bewahrt seinen Accent 6, 2, 15. fg. नखपदं Megh. 36. श्रुतिं R. 1, 20, 24 (21, 23 Gorr.). Ragh. 9, 45. Bhāg. P. 7, 9, 25. कर्णं R. 2, 103, 13. 5, 11, 9. श्रोत्रं R. Schl. 2, 91, 28. Ragh. 7, 16. Vāṇ. B. S. 77, 34. श्रोत्राशयं R. 1, 4, 30. मनःकर्णं R. Gorr. 2, 5, 14. — β) was die angenehme Empfindung u. s. w. erzeugt: रथेन — अनुहृतसुखेन Ragh. 2, 72. अस्त्रुभिर्याचितसुखैः Spr. (II) 1637. सुकृतसमागमसुखा दिवसा: Kathās. 22, 159. स्पर्शगन्धं (मत्स्य; es ist mit Matsjop. 24 सुखश्च zu lesen) MBh. 3, 12770. — c) = सुखिन् sich behaglich —, wohl fühlend: इदमिह त्वं सुखं (könnte auch adv. sein) वत्स सुस्थितं राजवर्त्मनि R. 2, 25, 39. सुखा (सुखं adv.) धर्मं चरिष्यति मुनयः 3, 35, 113. — 2) m. a) (sc. दण्ड) Bez. einer best. Truppenaufstellung Kām. Ntris. 19, 45. — b) N. pr. eines Mannes gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112. — 3) f. स्त्री Taik. 3, 5, 20. a) im Sāmikhja fromme Bemühung zum Zweck künftiger Seligkeit, Frömmigkeit Tattvas. 31. — b) Bez. der Stadt Varuṇa's H. an. 2, 28. Med. kh. 8. — 4) n. AK. 3, 6, 8, 23. Taik. a) Wohlbefinden, Wohlbehagen, Lust, angenehme Empfindung, Genuss, Freude AK. 1, 1, 4, 3. 3, 4, 8, 24. H. 1370. H. an. Med. Halās. 1, 123. 5, 61. mit dat. der Person (आशिषि) P. 2, 3, 73. सुखं च मे शयने च मे (vgl. jedoch सुखे शयने Çat. Br. 11, 5, 7, 4) VS. 18, 6. नामानि Naigh. 3, 6. Nir. 8, 9. दुःखे Kaush. Up. 2, 15. द्वंद्वे: सुखदुःखादिभिः M. 1, 26. अनस 4, 149. अतय 229. अत्यस 5, 46. शाश्वत 6, 80. अनुत्तम 2, 9. 8, 243. Jogas. 2, 42. सुखं चेच्छता M. 3, 79. सुखस्य नित्यं दातेह 5, 153. येन वेदयते सर्वं सुखं

VII. Theil.

दुःखं च जन्मसु 12, 13. स्वर्गे सुखमश्नुते 20. सुखमाप्नुकि MBh. 3, 15635. 12, 4294. मातुर्नो न भवेत्सुखम् R. 2, 31, 17. 34, 44. सुखानि लब्धुम् 51, 9. 72, 6. 86, 10. सुच. 1, 130, 8. 133, 5. 2, 411, 19. सुखमन्वभूत् Ragh. 1, 21. शरीरयोगिनैः सुखैः 3, 26. अनेन स्पष्टस्य गात्रेषु सुखं मम Çāk. 178. वनादन्यत्कुतः सुखम् Spr. (II) 169. षड्विलोकस्य सुखानि 600. 1013. सप्त 7225. नालं सुखाय मुहूर्तः सुखेभ्यः 3651. 3680. 4241. 4604. सर्वमात्मवशं सुखम् 5272. 6087. 6136. 7063. fg. 7072. fg. 7079. fg. सुखे वर्तमानः 7091. सुखपदैर्विपुतः Vāṇ. B. S. 12, 15. सुखयशोऽर्थवद्भिकर 48, 82. 53, 66. सुखेष्वेकात्मतत्परः Kathās. 11, 2. सुखाय कर्माणि करोति लोकः Bhāg. P. 3, 5, 2. Çuk. in LA. (III) 33, 16. सुखमव पुरुषार्थः Sarvadarśanas. 2, 13. 20, 14. 41, 3. सर्वेषामनुकूलवेदनीयं सुखम् Tarkas. 53. मनसः R. 2, 28, 3. रथचर्याकृत, वनवासकृत 52, 47. विषयाणाम् 1, 9, 3. काव्यस्य Freude an 4, 8. संयोग M. 6, 64. सुखास्वाद Spr. (II) 7090. सुखार्द्र Rāga-Tar. 4, 387. लव Vāṇ. B. S. 74, 3. सुखार्द्र MBh. 3, 2675. पर Vāṇ. B. S. 24 (22), 13. परिकीर्ण B. S. 68, 26. सुखान्वित 17. सुखदुःखसमन्वित M. 1, 49. मनोभव Vāṇ. B. S. 75, 1. वन्यं Pāṇāt. 216, 10. मनः Bhāg. P. 9, 18, 51. लोकात्तरं Ragh. 1, 69. दर्शनं Çāk. 148. राज्यं Vāṇ. B. S. 77, 4. am Ende eines adj. comp. (f. स्त्री): अनिर्देश्यं Vikr. 59. तुल्यं Rāga-Tar. 4, 691 (zu lesen सुखानि). लब्धनिद्रा Megh. 95. विधितसमागमं Spr. (II) 3310. सुखं कर्तुं wohlthun, frommen: सुखं करोत्यौषधपानम् P. 5, 4, 63. Schol. — b) personificirt ist das Wohlbehagen u. s. w. ein Kind Dharma's von der Siddhi VP. 55. Mārk. P. 50, 28. — c) Himmel H. an. Med. — d) Bez. des 4ten astrologischen Hauses Vāṇ. B. S. 2, 15. 4, 10. 5, 17. Laghu. 2, 16. Verz. d. B. H. No. 878. Verz. d. Oxf. H. 330, a, 26. 331, a, 14. fg. — 5) adverbial in der Bed. behaglich, angenehm, mit Behagen, mit Lust, zum Behagen; ohne Mühe und Anstrengung, leicht. a) सुखम् acc. Einfluss auf den Ton eines verbi finiti gaṇa काष्ठादि zu P. 8, 1, 68. प्रिया ज्ञाया पतिं सुखं शिवमुपस्पृश्या विस्रसः At. Br. 8, 20. परिपस्पृशिरं चेनं पीनैरुसिभिः सुखम् R. 1, 9, 38. अनिलः ववौ सुखं शिवः 2, 91, 24. स्वपिति Çat. Br. 11, 5, 7, 1. M. 1, 54. सुच. 2, 383, 16. Spr. (II) 7078. Kathās. 18, 115. वि-अम् 49, 235. शी Kathop. 1, 11. Spr. (II) 25. 3083. 5731. 6821. 6892. 7417. समुद्र-स्था 25. प्रति-बुध्, चर 6892. जीव 2296, v. l. 5473. 7069. fg. Hariv. 7209. Sarvadarśanas. 1, 16. आम् R. 2, 52, 97. Spr. (II) 614. 1241. Vikr. 65, 17. स्था Spr. (II) 1956. Kathās. 32, 145. एध् M. 7, 113. MBh. 1, 5591. Spr. (II) 225. 1387. वस् M. 6, 95. MBh. 3, 1737. 2332. 2711. 3024. R. 2, 54, 21. Spr. (II) 6304. नि-वस् R. 2, 27, 12. Hir. 38, 8. 80, 14. Bhāg. P. 8, 24, 18. प्र-वस् R. 2, 36, 8. गत्वा 54, 8. आगमिष्यामि MBh. 3, 1816. स्नातुम् Spr. (II) 4983. सुखं परेषां व्यसनेषु कथ्यते 2404. भज मां सुखम् Kathās. 19, 37. सुखं तपश्चरिष्यामः R. 1, 61, 3. सुखं संतारितौ मया 2, 86, 21. सुखं योजनपञ्चाशत्क्रमेयम् 5, 1, 45. (मम) निश्चैरिदं भविष्यति: सुखम् Rāga-Tar. 6, 46. सुखमर्थः समासेन महानप्युपलभ्यते ohne Mühe, leicht Verz. d. Oxf. H. 50, a, 12. सुखं बन्धात्प्रमुच्यते Bhāg. 5, 3. सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते Spr. (II) 105. सुखम् — न पुनः leichter — als 5824. mit einem infin. leicht zu: (सः) भविष्यति सुखं कर्तुम् MBh. 5, 220. कर्तुम् Bhāg. 9, 2. रथं विच्छेद कदलीसुखम् so leicht wie eine Kadali Ragh. 12, 96. अधि-कं überaus angenehm: नीत्वा दिनम् Kathās. 45, 331. — b) सुखेन instr. P. 8, 1, 13. Siddh. K. 37, a, 1. कश्चित्सुखेन रजनी व्युष्टा ते MBh. 12, 1939.